

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БӨА-2022/01/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өлгий хот

2022 он

Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Хуанган

Утас: 70422954 Цахим хаяг: khuanganm@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Женисбек

Утас: 70422930 Цахим хаяг: jenisbekh@audit.gov.mn

Аудитор: С.Нурлан

Утас: 94209011 Цахим хаяг: nurlans@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу. .

Агуулга

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	2
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	Error! Bookmark not defined.
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	11
3. Аудитын тайлан.....	12
3.1 Ерөнхий зүйл.....	12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4 Материаллаг байдал	13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	Error! Bookmark not defined.
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	14
3.8 Аудитын гол асуудал	14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	14
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	15
4. Аудитын илрүүлэлт	15
4.1 Залруулсан алдаа.....	15
4.2 Төлбөрийн акт.....	15
Байхгүй	Error! Bookmark not defined.
4.3 Албан шаардлага	15
4.4 Зөвлөмж	16
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

**БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

83129 Өлгий, Баян-Өлгий аймаг,
Утас/Факс: (976) 7042-2954
E-mail: bayanulgii@audit.gov.mn

АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН
ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА
А.СЕРИКБОЛАТ ТАНАА

2022.02.25 № 260
танай _____ -ны № _____ -т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/ өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Dugnelt-TA

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.ХУАНГАН

Dugnelt-TA

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>7710513.43</u>	<u>10015083.56</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	9001.96	0.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	9001.96	0.00
3121	Төгрөг	9001.96	0.00
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	9001.96	0.00
33	АВЛАГА	371060.47	2679532.56
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.00	2679532.56
335	Бусад авлага	371060.47	0.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	7330451.00	7335551.00
354	Хангамжийн материал	7330451.00	7335551.00
35410	Бичиг хэргийн материал	0.00	5100.00
35420	Аж ахуйн материал	7330451.00	7330451.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>24850541.52</u>	<u>13136709.63</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	24850541.52	13136709.63
392	Биет хөрөнгө	24656791.52	13017959.63
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3837203.28	3837203.28
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-511627.20	-767440.80
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	18000000.00	18000000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-170972222.49	-18000000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	23306800.00	25160250.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17651570.83	-20137404.08
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	28916395.00	29009895.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-22268186.24	-24084543.77
393	Биет бус хөрөнгө	193750.00	118750.00
39301	Програм хангамж	850000.00	850000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-656250.00	-731250.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	500000.00	500000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-500000.00	-500000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>32561054.95</u>	<u>23151793.19</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>32561054.95</u>	<u>23151793.19</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	32561054.95	23151793.19
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	158734618.96	158734618.96
51102	- хувийн	158734618.96	158734618.96
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-135739252.41	-145148514.17
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-135739252.41	-135739252.41
51220	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	-9409261.76
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	9565688.40	9565688.40

6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>32561054.95</u>	<u>23151793.19</u>
---	--	---------------------------	---------------------------

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,371,814,076.37	541,275,900.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,666,002.37	-
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,666,002.37	-
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	1,666,002.37	-
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,002.37	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	1,657,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,370,148,074.00	541,275,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,087,215,574.00	149,960,000.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	715,574.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,086,500,000.00	136,130,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	13,830,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	282,932,500.00	391,315,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	282,932,500.00	391,315,900.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,387,749,817.93	550,685,161.76
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,387,749,817.93	550,685,161.76
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,376,254,854.52	499,306,278.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	152,683,059.53	155,851,731.49
210101	Үндсэн цалин	129,810,258.58	119,532,260.47
210102	Нэмэгдэл	20,163,800.00	33,610,471.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,709,000.95	2,709,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	19,293,400.00	18,901,796.42

210201	Тэтгэврийн даатгал	13,283,500.00	13,666,921.59
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,502,500.00	1,394,368.31
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,202,000.00	1,115,734.53
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	300,500.00	247,733.90
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,004,900.00	2,477,038.09
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	33,587,259.84	28,723,884.26
210401	Бичиг хэрэг	3,014,100.00	1,448,998.00
210402	Тээвэр, шатахуун	27,936,759.84	25,000,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,593,800.00	2,274,886.26
210404	Ном, хэвлэл	42,600.00	-
2105	Нормативт зардал	410,000.00	710,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	410,000.00	710,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,232,500.00	7,768,050.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,927,500.00	-
210604	Урсгал засвар	7,305,000.00	7,768,050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,244,850.00	9,981,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,244,850.00	9,981,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,140,380.00	2,545,337.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,911,380.00	142,937.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	180,000.00	180,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,600,000.00	1,600,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	97,000.00	190,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	308,000.00	388,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,149,663,405.15	274,823,879.55
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,115,954,087.00	255,996,747.66
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,040,800.00	5,166,350.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	28,668,518.15	13,660,781.89

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,494,963.41	51,378,883.04
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,000,000.00	51,042,100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	49,375,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	1,666,700.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,494,963.41	336,783.04
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,494,963.41	336,783.04
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(15,935,741.56)</u>	<u>(9,409,261.76)</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	687,462.57	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	687,462.57	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(687,462.57)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(16,623,204.13)</u>	<u>(9,409,261.76)</u>

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Төгрөгөөр

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2019 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	158,734,618.96	13,690,428.40	-123,240,788.28	49,184,259.08
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			4,124,740.00	4,124,740.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	158,734,618.96	13,690,428.40	-119,116,048.28	53,308,999.08
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт				0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			-16,623,204.13	-16,623,204.13
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	158,734,618.96	9,565,688.40	-135,739,252.41	32,561,054.95
D01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	158,734,618.96	9,565,688.40	-135,739,252.41	32,561,054.95
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			0.00	0.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	158,734,618.96	9,565,688.40	-135,739,252.41	32,561,054.95

D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		0.00		0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			-9,409,261.76	-9,409,261.76
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	158,734,618.96	9,565,688.40	-145,148,514.17	23,151,793.19

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>2370157076.37</u>	<u>541275900.00</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2370157076.37	541275900.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	9002.37	0.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	9002.37	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2087215574.00	149960000.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	715574.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2086500000.00	136130000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		13830000.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	282932500.00	391315900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	282932500.00	391315900.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>2368004074.41</u>	<u>539337951.96</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2368004074.41	539337951.96
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2356509111.00	487959068.92
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	152747400.00	156528500.00
210101	Үндсэн цалин	129874600.00	119161200.00
210102	Нэмэгдэл	20163800.00	34658300.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2709000.00	2709000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	19293400.00	20533500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	13283500.00	14272300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1502500.00	1565300.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1202000.00	1252200.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	300500.00	313100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3004900.00	3130600.00

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35647474.00	28720984.26
210401	Бичиг хэрэг	1590600.00	1446098.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31248574.00	25000000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2808300.00	2274886.26
2105	Нормативт зардал	852000.00	710000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	852000.00	710000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11099600.00	7768050.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	153000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	10946600.00	7768050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4244850.00	9981600.00
210702	Дотоод албан томилолт	4244850.00	9981600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5439000.00	2545337.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3029000.00	142937.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	180000.00	180000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1600000.00	1600000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	190000.00	190000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44000.00	44000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	396000.00	388400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2127185387.00	261171097.66
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2121501687.00	256004747.66
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5683700.00	5166350.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11494963.41	51378883.04
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2000000.00	51042100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	49375400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2000000.00	1666700.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	9494963.41	336783.04
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9494963.41	336783.04
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>2153001.96</u>	<u>1937948.04</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	2144000.00	1946950.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	2144000.00	1946950.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	2144000.00	1946950.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	2144000.00	1946950.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-2144000.00</u>	<u>-1946950.00</u>
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	<u>0.00</u>	<u>0.00</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	9001.96	-9001.96
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		9001.96
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	9001.96	0.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	391,315,900.00	390,979,936.96
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	391,315,900.00	390,979,936.96
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	340,273,800.00	339,937,836.96
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	156,528,500.00	156,528,500.00
210101	Үндсэн цалин	119,161,200.00	119,161,200.00
210102	Нэмэгдэл	34,658,300.00	34,658,300.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,709,000.00	2,709,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	20,533,500.00	20,533,500.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	14,272,300.00	14,272,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,565,300.00	1,565,300.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,252,200.00	1,252,200.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	313,100.00	313,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,130,600.00	3,130,600.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	28,999,300.00	28,720,984.26
210401	Бичиг хэрэг	1,446,100.00	1,446,098.00
210402	Тээвэр, шатахуун	25,000,000.00	25,000,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,553,200.00	2,274,886.26
2105	Нормативт зардал	710,000.00	710,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	710,000.00	710,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,773,300.00	7,768,050.00
210604	Урсгал засвар	7,773,300.00	7,768,050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	10,000,000.00	9,981,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,000,000.00	9,981,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,562,500.00	2,545,337.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	152,500.00	142,937.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	180,000.00	180,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,600,000.00	1,600,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	190,000.00	190,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	396,000.00	388,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	113,166,700.00	113,149,865.70
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	108,000,000.00	107,983,515.70
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,166,700.00	5,166,350.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	51,042,100.00	51,042,100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	51,042,100.00	51,042,100.00

213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	49,375,400.00	49,375,400.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	1,666,700.00	1,666,700.00
13	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	391,315,900.00	390,979,936.96
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0.00	0.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	391,315,900.00	390,979,936.96
132001	Орон нутгийн төсвөөс	391315900.00	390,979,936.96
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	9,001.96	-9,001.96
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	7.00	13.00
620001	Удирдах ажилтан	2.00	2.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	5.00	11.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	0.00	13.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)		3.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)		9.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)		1.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

			Төгрөгөөр
Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	0.00	149959180.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	0.00	149959180.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	0.00	149959180.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	0.00	149959180.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		149959180.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	0.00	820.00
213503	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг		820.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.00	0.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	0.00	149960000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	149960000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		136130000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		13830000.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор С.Нурлан гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Х.Женисбек, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор М.Хуанган нар хэрэгжүүлсэн.

Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 2/35 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Байгууллагын зорилго, зорилт, үйл ажиллагааны чиглэл: Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал нь Монгол Улсын Үндсэн хууль Засаг Захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжоор олгогдсон чиг үүргийг хэрэгжүүлж Нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагын чадавхыг дээшлүүлэн иргэдийн төлөөллөөрөө дамжуулан нутаг дэвсгэрийнхээ иргэдийнхээ эрх ашгийг хамгаалан ажиллахад оршино.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба нь аймгийн Төсвийн ерөнхийлөгчийн дотоод аудитын чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг. Тус албанаас 2020 оны үйл ажиллагаанд баримтын шалгалт хийгдээгүй.

Тус байгууллагын дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитаас туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “бага” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2.0 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 284.6 сая төгрөгөөс 2.0 хувиар буюу 5.7 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 4.6 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 9.4 сая төгрөгөөр буюу 28.9 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	9.0		-9.0
Авлага	371.1	2,679.5	2,308.4
Урьдчилгаа			
Бараа материал	7,330.5	7,335.6	5.1
Үндсэн хөрөнгө	24,850.5	13,136.7	-11,713.8
Нийт хөрөнгө	32,561.1	23,151.8	-9,409.3
Өр төлбөр			
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	32,561.1	23,151.8	-9,409.3
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	32,561.1	23,151.8	-9,409.3

Авлага дансны үлдэгдэл оны эхнээс 2.3 сая төгрөгөөр өсөж оны эцэст 2.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан нь нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 7.3 сая төгрөг болж өөрчлөлт гараагүй байна. Тайлант онд 46.7 сая төгрөгийн материал худалдан авч, 46.7 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 11.7 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны элэгдлийн зардалтай холбоотой байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны санхүүгийн тайланд холбогдох бүх мэдээллийг толилуулж, тодруулсан байна.

АОУС 706.10-д заасан бусад асуудлын хэсэгт тусгахаар аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй байдал үүсээгүй болно.

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 оны төсөвт дүн шинжилгээ хийж үзэхэд үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатай цалин, НДШ-ийн зардалд 228.1 төгрөгийг зарцуулсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэлээс үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатай зардлыг хасахад 163.2 сая төгрөгийн зардлыг тэвчиж болох зардал гэж үзээд тогтоолын дагуу 16.3 сая төгрөгийг хэмнэх тооцоо гарч байна. 2021 онд төсвийн хэмнэлтээс 0.3 сая төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн тул Засгийн газрын 2021 оны Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилт хангагдаагүй гэж үзлээ.

3.8 Аудитын гол асуудал

АОУС 701.8-д тодорхойлсон аудитын гол асуудлын хүрээнд тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэхүйц асуудал гараагүй.

Материаллаг буруу тайлагналын өндөр үнэлэгдсэн эрсдэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал, тайлант хугацаанд гарсан нөлөө бүхий ажил гүйлгээ гараагүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага нь тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т /шилэн дансны мэдээлэл/ тус тус заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2021 онд нийт 393.9 сая төгрөгийн 19 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 202.4 сая төгрөгийн 11 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, 191.5 сая төгрөгийн 7 мэдээллийг

мэдээлээгүй, 1 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлж, 2 мэдээлэл буюу 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлт байршуулах хугацаа болоогүй ба шилэн дансны хэрэгжилт 57.9 хувьтай байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай бүрэн нийцээгүй, батлагдсан төсвийн зарцуулалт нь төсвийн тухай хууль тогтоомжийг холбогдох заалтуудтай нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13, 14 дүгээр зүйлийг баримталж ажиллах, төсвийг зардлын бүлэг хооронд гүйлгэн зарцуулахдаа Төсвийн тухай хуулийн 42.4-т заасны дагуу зохих зөвшөөрөл авч ажиллах, Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3.1-д заасныг мөрдлөг болгон ажиллах, Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д заасныг баримталж, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т заасны дагуу мэдээллийг хугацаанд мэдээлж ажиллах зэрэг зөрчилд зөвлөмж өгөгдсөн байна. Давтан шалгаж үзэхэд зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийтдээ 330.5 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрч 87.5 сая төгрөгийн залруулга хийгдэж, 1.4 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 197.2 сая төгрөгийн зөрчилд зөрчил арилгуулах албан шаардлага, 44.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгөглөө.

4.1 Залруулсан алдаа

4.1 Аудитаар 87.5 сая төгрөгийн зөрчлийг залруулав. Үүнд:

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан гаргахдаа төсвийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 45.5 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийг 42.0 сая төгрөгөөр тус тус илүү тайлагнасныг залруулав.

4.2 Төлбөрийн акт

Аудитаар 1.4 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоолоо. Үүнд:

1. Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал нь цалингаас нийтдээ 11.1 мянган төгрөгийн татвар ногдуулан суутгаж үүнээс өмнөх оны татварын авлагад 273.2 мянган төгрөгийг, 9.4 мянган төгрөгийг төсвийн орлогын дансанд төвлөрүүлж, 1.4 мянган төгрөгийг төсөвт дутуу шилжүүлж, санхүүгийн тайланд өглөгөөр харуулаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсөвт дутуу шилжүүлж санхүүгийн тайланд өглөгөөр тусгаж харуулаагүй 1.4 сая төгрөгийн татварыг аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын төсвөөс нөхөн төлүүлж, аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Төрийн сан дахь төсвийн орлогын 100020051005 тоот дансанд оруулахаар акт тогтоов.

4.3 Албан шаардлага

1. Аудитаар 197.2 сая төгрөгийн зөрчилд зөрчил арилгуулах албан шаардлага хүргүүлээ. Үүнд:

1. Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын нь 2021 онд нийт 393.9 сая төгрөгийн 21 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулахаас 202.4 сая төгрөгийн 11 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, 191.5 сая төгрөгийн 7 мэдээллийг мэдээлээгүй, 1 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлж, шилэн дансны хэрэгжилт 57.9 хувьтай байна. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах, аудитаар илэрсэн зөрчлийг давтан гаргасан зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2021 оны 10 дугаар сарын 01-ны дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт¹ ирүүлэх;

2. Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолын 1.1-д зааснаар үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад 56,8 сая төгрөгийн төсвийн 10 хувь 5.7 сая төгрөгийн хэмнэлт гаргахаар тооцоолж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсвийн тухай хууль, Засгийн газрын тогтоолыг хэрэгжүүлж төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах, зөрчлийг арилгаж, албан шаардлагын биелэлтийг 2022 оны 10 дугаар сарын 01-ны дотор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэх;

4.4 Зөвлөмж

1. Нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт, талагналтай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Тайлан онд нийт 44.4 сая төгрөгийн зардлыг тооцооны данс дамжуулахгүйгээр шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3, 14.3.2, 14.3.3, 20.2, 20.2.5, 20.2.6 дахь заалтуудыг мөрдөж худалдан авсан бараа материалыг шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан зөрчлийг арилгах, Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан Төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайланг бэлтгэх аргачлал, зааврыг мөрдөж ажиллах;

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Аймгийн ИТХ	5	330.5	1	87.5	1	1.4	2	197.2	1	44.4

